

פניני הדף

גליון מס' 66

דאדות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי בביה"כ "אליהו הנביא" שבזכות רוממה ירושלים
מסכת בכורות יז- מ

הארנק!

דבר העורך היא היתה נערה שרחוקה מתורה ומצוות כאשר הודיע להוריה שנוסעת למזרח הרחוק ל-3 חודשים לטיול, בסיומם התקשרה ואמרה שהיא נשארת ל-3 שנים לשאלת הוריה מדוע? ענתה שהחליטה להיות אשתו של גורו שיש לו 52 נשים והיא ה-62, הוריה ניסו להניא אותה מהמעשה אך היא בשלה, אחיה אברך בעל תשובה התקשר ושכנע אותה לבא לסגור את חשבונות הבנק, היא שאלה את הגורו והוא הסכים בתנאי שהאח ישלח לה 000.4 דולר הוא הסכים בתנאי שתבוא לסמינר ערכים והיא סירבה והסכימה לבא להרצאה בת שעתיים, הכסף נשלח והיא הגיעה לארץ, אחיה רץ ליו"ר ערכים וביקש את המרצה הכי טוב שיש השבוע והוא השיב שבמלון "הייאט" ביום ג' בשעה 03.4 ירצה הרב "סברניק" על יהדות ומדע, הם הגיעו והמתינו והשעה 5 והרב לא בא 51.5 ועדיין.. בשעה 03.5 עלה בחור מהמארגנים צעיר משיבת אור החיים והתנצל שהרב נתקע ולבנתיים הוא יאמר מה שלמדו בשיבה, אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז יש סימן או אין סימן. והנערה שבה להודו. עברו 3 חודשים דפיקות בדלת של האח! פותח, והנערה בפתח, מה? הלכתי עם הגורו על שפת הים בליל החתונה ולפתע הוא הרים ארנק מלא כסף עם ת.ז. ישראלית נישק את הארנק ונתן לי אני סירבתי לקחת כי שמעתי שאם יש סימן צריך להחזיר, והוא התווכח איתי שמהשמים נתנו לו, ביקשתי ממנו ללכת לנוח ובאתי במטוס הראשון לכאן, אני רוצה סמינר! ואכן כיום היא אשת חיל כשירה בזכות 03 דקות של פרק אלו מציאות...
אשריכם לומדי הדף היומי המאירים את החשיכה בלימודיכם המתוק..

"הקופסא השחורה"

מעשה במשפחה שהגיעו לשכונה חדשה, משפחה מרובת ילדים, קנו דירה בקומה ראשונה, תושבי השכונה עדיין לא הספיקו לעמוד על טיבם כאשר אחת השכנות פרסמה שראתה שיש להם במרכז הסלון קופסא שחורה, כמובן השמועה עשתה לה כנפיים והכל התנזרו מהם, עד שיום אחד שמעה האימא את ילדתה הקטנה אומרת "אף אחד לא רוצה לשחק איתי" לאחר בירור קצר הבינה האם את הבעיה ולא ידעה לשית עצות בנפשה כי הקופסא שעמדה במרכז הסלון הייתה אקוריון שחור שיש בו אורות צבעונים והם שומרים בביתם על קלה כבחמורה מי צריך לבקש מהם מחילה ואיך יתקנו את העוול הנורא שנגרם למשפחה?

חוו דעתכם בנידון לפקס 02-5817174

א) דף יז. **הנצי"ב**: לקיחת ציצית מצמר עיזים.

נתבאר בגמ' ובמ"ב או"ח (ט, ק"ב) שאין עושים ציצית מצמר של רחל בת עז.

הנצי"ב: אדם הקונה ציצית האם צריך הכשר שהצמר אינו של רחל בת עז שפוטר רק במינו כמבואר שם?

ב) דף יח. **הנצי"ב**: לקיחת כהן למשרה בזויה.

נתבאר בגמ' לגבי בכור שמסרוהו לרועה כהן הנמצא בחצר בעל הבית.

הנצי"ב: כהן החפץ להתקבל לעבודת ניקיון רחובות האם יש מניעה מלקבלו משום וקדשתו כמבואר בשו"ע או"ח (סו"ס קכח).

ג) דף יט. **הנצי"ב**: קניית בשר משובח לסיום מסכת.

נתבאר בגמ' שהבהמה המשובחת היא הנולדת ראשונה ועיין בתוס' (ד"ה דהך) שמה שכ' עגל משולש אינו השלישי לבטן אלא זו לשון חשיבות.

הנצי"ב: אדם שהתחייב להביא בשר בהמה משובח לסיום מסכת האם יקח בכור?

ד) דף כ. **הנצי"ב**: אינו זוכר אם כיבה את הנורה במקרה.

נתבאר בגמ' שכל מה שהולכים אחר הרוב זה בדבר שלא תלוי במעשה אבל דבר שתלוי במעשה אין סומכים על הרוב.

הנצי"ב: אדם שאינו זוכר אם כיבה את הנורה במקרה לפני שבת האם יכול לסמוך על רוב השבתות שבהם מכבה בודאי או שאין הולכים אחר הרוב כיון שזה דבר התלוי במעשה?

ה) דף כ. **הנצי"ב**: בדק שלושה ביצים בתבנית להכשירה.

נתבאר בגמ' שאין סומכים על רוב וכ"ש חזקה בדבר שתלוי במעשה האדם.

הנצי"ב: האם ניתן להכשיר תבנית ביצים מחשש דם ע"י בדיקת שלושה מתוך התבנית?

אהבה ושנאה:

היה מגיד שהניח קערה וביקש מהשומעים להניח זווים ורבה אכזבתו, כשהגיע לאדמו"ר המניח קערה המתמלאת בערימת כסף מדוע הקערה שלו ריקה? השיב הרב אני שונא כסף וזה מה שאני משדר על הבאים אלי ומשנאה מניחים בצלחת, אתה אוהב כסף ומשדר זאת לסובבים אותך שממשיכים לאהוב את כספם....

החמור: ת"ח נמשלו לחמור "יששכר חמור גרם" המורכב מהרבה עצמות ומעט בשר, החמור בדרך כלל הולך ישר, הולך לאט, כמבואר בגמ' ע"ז (יט) העושה תורתו חבילות חבילות מתמנע לימודו, החמור יודע להכיר טובה עפ"י הנא' ישעיה (א, ג) "וחמור אבוס בעליו" וכשאדם חוטא מלקין אותו ברצועה המורכבת מעור החמור (התורה והמצוה)

אלו שנדבו להחזקת הגיליון: הרב בועז אלקיים, עמרם בן אדיבה, אסף מזרחי לירוש טוב, יובל כהן ומאיר כהן להצלחת משפחתם, אשר ואיתן כהן, יהודה לנדברג. להצלחת משפחתם. הקב"ה ישיב להם כגמולם בשפע ברכה והצלחה ויתמלאו משאלות ליבם לטובה אמן!

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים פקס: 02-5817174 טלפון: 02-5829850

השיעור בדף היומי נמסר
ע"י הרב אהרן בן אדיבה שליט"א

מיידי קרב בשעה 20:15 לאחר תפילת קריאת
בבית"ח אליהו הנביא רח' פתח תקווה 1 שכונת רוממה

- (ו) דף כא: **הג'אג'א:** נישוואי נערה עם בחור בגיל קטן ממנה.
נתבאר בגמ' שיצירת ולד באדם הוא ארבעים יום ולא נפשט זמן יצירת הולד בבהמה.
- הג'אג'א:** נתבאר בריש מס' סוטה בת פלוני לפלוני ומשמעו שהבחור כבר נולד ואז מכריזין האם ימנע בחור לשאת אשה גדולה ממנו?
(ז) דף כג: **הג'אג'א:** ביטול ויין המגולה בין הכשר לקידוש.
- נתבאר בגמ' לגבי מיעוט מים טמאים שנתערבו בציר שאינו מקב"ט טהור ובשו"ע או"ח (קס) נח' במים הפסולים לנטילה שנתערבו עם כשירים.
הג'אג'א: אדם שיש לו יין מגולה הפסול לקידוש האם רשאי לערבו בין הכשר לקידוש וכך לקדש עליו?
(ח) דף כד: **הג'אג'א:** כינה את חברו "חזיר לעתיד".
- נתבאר בגמ' לגבי חזיר הכרוך אחר רחל שאסורה באכילה ובאברבנאל פי' ששמו חזיר ע"ש שעתיד הקב"ה להחזירו לע"ל ועיין אוה"ח ויקרא(יא,ג).
הג'אג'א: אדם שכינה את חברו חזיר לעתיד האם צריך לפייס את חברו או שיכול לטעון שהתכוין למצב לע"ל?
(ט) דף כה: **הג'אג'א:** פועל שנמנע להיכנס לשכונה שנבנתה בקרבת קברים.
- נתבאר בגמ' לגבי שדה שנאבד בה קבר ונכנס לשם אדם הרי זה טמא.
הג'אג'א: ישנם שכונות בירושלים הבנויות על קברים ופועל החושש נמנע מלבוא לשם ועקב כך ניזוק מעבידו האם חייב בתשלומי הנזק?
(י) דף כו: **הג'אג'א:** נתינת בכור בהמה טהורה לכהן בזה"ז בעל כרחו.
- נתבאר בגמ' הזמן שהישראל חייב לטפל בבהמת בכור ואח"כ מוסרו לידי הכהן ואם הכהן תובעו בתוך הזמן אם הוא כעל מום רשאי ליתנו.
הג'אג'א: אדם שגידל בכור בהמה טהורה בזה"ז בלא לעשות בו מום והניח את הבהמה בחצר שכנו הכהן בע"כ האם הכהן יכול לסרב מלקבלו?
(יא) דף כז: **הג'אג'א:** הפרשת חלה מהלחם הנקנה במאפיות הגדולות.
- נתבאר בגמ' דיני הפרשת חלה בחוץ לארץ והקולות הנוגעות לתרומה זו.
הג'אג'א: העיד בפנינו עובד מאחת המאפיות הגדולות שהרבה פעמים שוכחים להפריש חלה ומדוע שלא יזכירו בבמה מדליקין הפרשתם חלה?
(יב) דף כח: **הג'אג'א:** רב שהתיר והתברר שמותר רק בשעת הדחק.
- נתבאר בגמ' הטועה בדבר משנה ובדיני ממונות והרחיב בזה השו"ע חו"מ (כה) עיי"ש.
הג'אג'א: רב התיר בשופי דבר שמותר רק בשע"ד ומתבייש לומר לו שטעה בפסיקתו האם בושה זו נחשבת לשעת הדחק?
(יג) דף כט: **הג'אג'א:** תעריף שכר הדיינים בזה"ז.
- נתבאר בגמ' הנוטל שכר לדון דיניו בטלים ולומדים זאת מה אני בחינם אף אתם בחינם. ועיין חו"מ ס' ט'.
הג'אג'א: כפי הידוע בזמנינו מקבלים שכר גבוה מאוד על מה הם מסתמכים בנטילת שכר כה גבוה?
(יד) דף ל: **הג'אג'א:** הנחת תפילין לזקן ע"י פילפיני.
- נתבאר בגמ' מעשה בחבר שהיתה אשתו קושרת לו תפילין על ידיו ודנו האחרונים אם אשה כשירה לקשירת תפילין רש"ש ואבנ"ז (או"ח מ).
הג'אג'א: זקן שאין מי שיניח לו תפילין האם רשאי להניחם ע"י הפילפיני?
(טו) דף לא: **הג'אג'א:** בדיקת בכור ע"י רב שהוא כהן.
- נתבאר בגמ' לגבי אלו שחשודים על השביעית או מעשרות או טהרות והכלל כל החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו.
הג'אג'א: האם ניתן לבדוק בכור ממומו על ידי רב שהוא כהן או שהוא בכלל הכהנים שחשודים לעשות בו מום?
(טז) דף לא: **הג'אג'א:** אמירת חידוש מתוך הכתב של רב שנפטר.
- נתבאר בגמ' כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה משמו שפתיו דובבות בקבר שנא' "וחיך כ"ן הטוב דובב שפתי ישנים".
הג'אג'א: הקורא חידוש של רב מסוים האם יש ענין שיוציאו בשפתיו בכדי ששפתי האומר ידובבו בקבר?
(יז) דף לה: **הג'אג'א:** זכות הבעל במעשי ידי אשתו.
- נתבאר בגמ' לגבי עדות על מום בבכור שנפל מעצמו נאמנים בנו ובתו אבל לא אשתו משום שהיא כגופו.
הג'אג'א: אשה שפשעה בעבודה וחפץ מעבידה להוריד משכרה האם יכול לטעון הבעל שמעשי ידיה שלו הם והוא לא פשע?
(יח) דף לו: **הג'אג'א:** מסירת חבורה בהלכה בעמידה.
- נתבאר בגמ' ובתוס' בשם הירושלמי שהשואל את השאלה צריך לעמוד ועיין שו"ע יו"ד (רמז,ג) שאין שואלים מעומד ואין משיבין מעומד.
הג'אג'א: אדם שחפץ למסור חבורה בהלכה ואם ימסור זאת בישיבה השומעים ירדמו האם רשאי לאומרה בעמידה אף שאינו נוהג כשיטת הרמ"א (שם).
(יט) דף לז: **הג'אג'א:** מכר מצות בחזקת שהופרשה חלה ולאחר אכילה התברר שטעו.
- נתבאר בגמ' לגבי מכירת דברים בחזקת היתר ונמצאו של איסור בדברים שנהנה אינו מקבל את כל כספו חזרה.
הג'אג'א: אדם שקנה מצות בחזקת שהופרשה חלה ולאחר אכילה התברר שלא הופרש האם יכולים לדרוש תשלום מלא?
(כ) דף לח: **הג'אג'א:** הכרעה מידית בשאלת הלכה אקטואלית.
- נתבאר בגמ' הכלל כל תלמיד חכם המורה הלכה חדשה במעשה שבא לידו אין שומעין לו אלא אם פסק כך קודם שבא מעשה לידיו.
הג'אג'א: האם יש לרב להימנע מלענות על שאלה אקטואלית הבאה לידו ושלא פסק לפני כן מענין זה?
(כא) דף לט: **הג'אג'א:** נערה שיש לה כליה אחת האם צריכה לגלות זאת בשידוכים?
- נתבאר בגמ' לגבי קורבן עם כליה אחת שיש צד לחלק אם נוצר עם כליה אחת או שכרתו לו אחת.
הג'אג'א: נערה שיש לה כליה אחת האם חייבת לומר זאת בשידוכים או מכין שגם ע"י כליה אחת אפשר לתפקד כמו מי שיש לו שתי כליות אין חייבת לומר?
(כב) דף מ: **הג'אג'א:** הכלה גילתה שיש לה פרוטה.
- נתבאר בגמ' את המומים המצויים ברגלי בהמה בעל חמש רגלים או בעל שלוש רגלים.
הג'אג'א: מעשה בכלה שאמרה לחתנה שיש לה סוד לגלות מיד לאחר הנישואין ואכן גילתה לו שאחת מרגליה היא תותבת האם יש בזה משום מקח טעות וא"כ מי ישא בתשלום ההוצאות?

השאלות והתשובות במסגרת חוק פנימי 65

מעשה באדם שהגיע לחנות "יש" ובירד מרבקות המכריות על מבצע "שנים במחיר אחד" והלך והרכיב אותם על קופסאות ה"קורנפלקס" ולקח זאת לקופסאות והעבירה את הקופסאות ולא אשור זאת וכשהלכו לבדוק האם המדבקה מופיעה על כל הקופסאות לא מצאו שם שום קופסא מכיון שהכל נחטף אולם לא היתה להם ברירה מכיון שיש חוק שאומר שאם יש סתירה בין מה שרשום על המוצר לבין מה שמופיע בקופסא המחיר שעל גבי המוצר קובע האם מותר לשאר האנשים שלקחו לאחר הדבקה המדבקה לנצל את החוק לטובתם אף שהודיעו להם שדבר זה נעשה במזיד?

אלו תשובות הרבנים: המעשה הוא גזל גמור וכל השותף לו נעשה שותף למחירי עולם.

מקורות ונימוקים: מעשה זה קרה לצערנו באחת הרשתות בשכונה שגרים בה יראי ה' ויש בזה גזל מכמה בחי' שהרי אם יש מצלמות המתעדות את המעשה גם מבחי' החוק אין המוכר חייב לתת זאת במחיר מבצע ואף אם החוק היה מאפשר זאת אין היתר לנצל את החוק מכיון שגם בסדום היו להם חוקים...

(יש"ר כח לאורינו תשנ"ד יחזק זילברשטיין תשנ"ד אברהם בן חיים תשנ"ד אלהיאל הרב פולס ותשנ"ד אלהיאל הרב פולס וציוו"ט)

תשובה דונית: המוצא אבידה ברכבת הקלה האם חייב בהשבתה?

השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א שיש לפטור עפ"י מה שנתבאר בשו"ע חו"מ (רס"א) לגבי מציאה ברוב גוים ובס"י רנט, ג מבואר שאפי' אם רוב העיר יהודים ומצאה במקום שרוב העוברים ושבים עכו"ם אינו חייב להחזיר, והסיף הגה"ג עידן בן אפרים שאף ברוב ישראל שאינו שות"מ יש לפטור מהשבה לדעת הגר"ח ו"הגר"ח קרליץ שליט"א בכל דבר ולדעת מרן הגר"ש"א יש לחלק בין כסף שמותר לקחת לשאר חפצים שמוסרים למשטרה אולם ידוע שהענינים במשטרה לא מתנהלים כשורה ובדבר שלא יגיע בוודאי ליעדו אין למסור למשטרה ואם יש סבירות שהבעלים התיאשו מזה הרי אלו שלו ועיי' בס' השבת אבידה כהלכתה (פ"ב ס"ח).

תשובה דחיי: האם יש מניעה לא למסור שיעור בדיני ממונות לקהל שבתוכם יושבים אנשים שישתמשו עם הפרטים האלו לרעה? השיבנו הגה"ג עידן בן אפרים שליט"א עפ"י מאמר הגמ' ב"ב (קעה) הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות שהן כמעין הנובע, ובגמ' סנהדרין (קט) מסופר על ר' יוסי שסיפר בציפורי איך אנשי סדום היו גונבים את הכסף שהפקידו אצל המפקידים היו טובלים את הכסף באפרסמון ולפי הריח היו גונבים אותו, למחרת כל ציפורי עשו זאת והצטער ר' יוסי ומאידך הגמ' ב"ב (פט) מסופר על ר' יוחנן שדרש בעניני אונאה ואמר אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר, והחילוק הוא שבסתמא אפשר למסור ואם השומע מצהיר שלשם כך הוא בא יש מקום להקל שבעידן התקשורת היום הוא ישמע זאת היום או מחר ועיי' שו"ת מנ"י (ג, צח, ב) ומאור ישראל (ברכות כח).

פניני דחיי: (א) אדם שקוראים לאביו "חנוכה" האם רשאי לומר ליד אביו שם זה בימי החנוכה? (ב) אדם הנמצא בבית"כ במוצ"ש ואין נייר חתוך האם יכול לומר בשירותים המבדיל בין קודש לחול? (ג) אדם שיש לו חסימת מעיים ונקביו יוצאים דרך חור בבטן מתי צריך לברך אשר יצר? האם ראוי להימנע מלקרוא שמות לרחובות בשמות רבנים גדולים כיון שאנשים משתמשים עם השם בלא התואר והיו זלזול?

פניני דונית: א. מצא שובר זיכוי של אבות ובנים האם יכול להשתמש בו? (ב) כולל שהתארגנו שבכל חודש כל אברך מפריש 10 ₪ לצורך מתנות והגיע זמן שקבוצה רוצה לעזוב האם רשאים לדרוש את הכסף שהפרישו? (ג) מעשה בילד קטן שמצא בחנות שטר של 100 \$ ומאי ידיעה נתן לקופאית וכססיר לאביו בא האב ותובע את השטר האם רשאי?

נשגור קמיה מרגן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עימנו ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב שמואל פנחס. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ.

לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעיו. לגה"ג הרב ירון אשכנזי. לגה"ג הרב שריאל רוזנברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב אברהם

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב שמואל פנחס. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ.

שאלות ותשובות לגיליון פנימי חזק מס' 65

ש. אדם שקרא לחברו חמור במעמד פדיון פטר חמור האם צריך לבקש מחילה?

ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שכל בקונטרס תודיעני אורח חיים (הל' תשובה ס"י לח) שבכל שם גנאי שלרוב האנשים זה נשמע כגנאי אין לעשות כן אף שיכול לומר שהתכוין שחברו קדוש כמו החמור ועיי' בחו"מ (תכ"ג) מש"כ הרמ"א בשם מהר"י וויל.

ש. הנוסע ברכבת ומולו יושב גוי האם רשאי להתפלל?

ת. השיבנו הגה"ג עידן בן אפרים שליט"א עפ"י מה שכל בשו"ע (או"ח, נה"ב) לגבי צירוף עשרה י"א שלא יהיה גוי מפסיק ולדעת מג"א דווקא ע"ז מפסיקה ולא עובד ע"ז וכמבוא בשו"ע (ק"ג, ח) שאסור לשחות כנגד גוי שאוחז ע"ז בידו וכן הסכמת הפוסקים כה"ח (פא"ז) להיתר.

ש. איך התורה ציוותה לעשות שילוח הקן שרואים בדרך אם היונה לא נמצאת (ביום) בזמן שהולכים בדרך?

ת. יש ליישב שיטת אפסרות לראות ביום ולבא לשלח בלילה ועוד יש חילוק שרק ביונים האם לא נמצאת ביום ולא בציפורים שנמצאת אף ביום.

ש. בית מלון שמשכיר חדריו לגויים האם חייב במזוזה?

ת. השיבנו הגה"ג משה כהניאן שליט"א שיש לחייבם מטעם שאינו מקנה להם את גוף החדר אלא רק השתמשות בלבד וכ"כ בשו"ת בנין אב (ח"ב נב).

ש. מדוע לא נהגו להפריש תרומה כשיעור האמיתי כמו בהפרשת חלה?

ת. הכה"ח (רמב"ם, ס"ק כד) כ' בשם הרי"ז"ל שעה"מ (שלח לך) שיש בזה ענין עפ"י הסוד שמח' הוא בחי' מסוימת ובבא"ח (ש"ר ניצבים, כה) כ' שיש ענין שהאשה תעשה זאת כי היא כיבתה חלתו של עולם וכל זה לא שייך בתרומה גדולה.

ש. מי שניגפה ידו האם יכול להניח בה תפילין?

ת. השיבנו הגה"ג אהרן זאב חשין עפ"י מה שכל במאסף לכל המחנות (ס"י לב ס"ק נד) ושם העלה מכיון שלא נעשה איטר בידי שמים ימשיך להניח על ידו שניגפה.

בשורה משמחת

יצא לאו ספר "דברי מאיר" הל' שבת בקצרה מאת הרה"ג מאיר סנדר שליט"א הספר נכתב בלשון קלה ונעימה ברורה מהשו"ע ונו"כ המ"ב ופסקי זמנינו. ניתן להשיג בחנויות הספרים

שיחת נשים:

השל"ה הק' שואל מדוע יעקב שאסף את רחל ולא להסביר להם שצריך לברוח מלבן מאריך ומשכנע ורק בסוף אומר להם שהקב"ה ציוה כן? ותי' השל"ה כשבאים לדבר עם אשה קודם מדברים לליבה אח"כ מוסיפים את ציווי הקב"ה.

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** הי"ו בתוך שאר חולי עמו ישראל אמן